

Bilaga 4

INTERVJUGUIDE - exemplet samhällskunskap

Mars 2007

Introduktion

(Presentation av intervjuarna.)

Vi har ju redan i vårt brev till dig beskrivit syftet med den här intervjun och vad den ska handla om. Bakgrunden är alltså att kursplanerna ska skrivas om. På Skolverket behöver vi kunskap inför denna revidering. Vi är beroende av erfarna lärares reflektioner och synpunkter för att kunna förbättra kursplanerna. Hur bör kursplaner formuleras och struktureras så att de blir användbara verktyg för dig som lärare?

Vi hoppas att den här intervjun kan bli mer av ett samtal där du, som expert på hur kursplanerna faktiskt fungerar i praktiken, i det vardagliga skolarbetet, öppet berättar för oss hur du använder och tolkar dem och hur du uppfattar deras status eller betydelse. Det är viktigt för oss att du också framför eventuella kritiska synpunkter!

Alla lärare som deltar i studien är anonyma. Skolorna namnges inte heller i studien. Däremot kommer vi att namnge kommunerna.

För att vara säkra på att vi inte missar viktig information och för att kunna kontrollera informationen under analysens gång, vill vi gärna spela in intervjun på band. Är det OK? Vi två har delat upp arbetet så att Jonas leder intervjun och Marika sköter det tekniska och hjälper till att ställa följdfrågor.

Följande frågeområden kommer vi att beröra under samtalets gång, som beräknas ta högst 1,5 timmar. Det är inte säkert att frågorna diskuteras i nämnd ordning.

1. Skolans arbete med de nationella kursplanerna.
2. De nationella och bearbetade kursplanerna och den konkreta undervisningen.
3. Den nationella och bearbetade kursplanerna och bedömning och betygssättning av enskilda elever.
4. Uppfattning om ”systemet” – kursplanernas status och hur de bör användas. (En kritisk granskning)

Har du några frågor till oss innan vi sätter igång?

Fråga 0:

Allra först vill jag bara kolla vissa bakgrundsuppgifter om dig:

Hur lång erfarenhet har du av att undervisa i samhällskunskap?

Har du erfarenhet av betygsättning i ämnet?

Hur länge har du varit på denna skola?

Hur mycket utbildning har du i ämnet?

Fråga 1:

Vill du berätta om hur du och dina kollegor arbetat med de nationella kursplanerna i planeringen av samhällskunskapsämnet?

a) Genom lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna.

Lokala bearbetningar - hur kom de till? Vilka kursplanetexter användes? Vilka delar av kursplanen? Innehåll? Bedömning? Betyg? Varför görs de?

Lokal infärgning/anpassning till lokala förutsättningar?

Vem har deltagit i arbetet? Lärare i ämnet? På andra skolor? Elever?

Hur ofta revideras de? Varför? (Reviderade kursplaner 2000- nya lokala?)
SO-kursplanen?

b) Uttolkande diskussioner om den nationella kursplanen.

Diskussioner – med vem nationellt, regionalt, skola, arbetslag, ämneslag / om vad? Vilka delar av kursplanen: texterna om ämnets syfte och karaktär mm, mål att uppnå, mål att sträva mot, bedömningstext?

Fråga 2:

Vill du berätta om hur du använder de nationella och bearbetade kursplanerna i den konkreta undervisningen?

Vilken används företrädesvis - lokala eller nationella?

På vilket sätt? Vid planering av innehåll? Av arbetssätt? Vid genomförande? På annat sätt? Elevernas kännedom?

Vilka delar har mest betydelse: de olika målen, texterna om ämnets karaktär mm eller avsnittet om bedömning?

Ge exempel på vad du *nu* arbetar med i samhällskunskap! Kan du berätta konkret om hur du tänker kring och använder kursplanens olika delar i det utvalda området?

a) Exempel utifrån praktisera demokratins värdegrund.

Jag vill nu fråga lite närmare om två specifika områden i ämnet, nämligen dels förmågan *att praktisera demokratins värdegrund* och dels *kunskaper om Sveriges statskick*.

Om du tänker tillbaka på senast du undervisade i årskurs 8, kan du berätta om hur ni arbetade med förmågan ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND i klassrummet? På vilket sätt använde du läromedel?

Anpassade du på något sätt undervisningen till just den klassen/elevgruppen eller till andra lokala förhållanden? Hur?

Kan du beskriva vilken betydelse den lokala respektive nationella kursplanen har för hur du lägger upp arbetet med förmågan ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND?

Vilka delar i kursplanen har ni arbetat med vid *planeringen* av ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND (mål att sträva mot, mål att uppnå, kriterier, textavsnitten)? Varför har ni arbetat på det viset? Kan du visa oss eller ge exempel från terminsplanering eller momentplanering?

Fungerar den nationella kursplanen som *tillräckligt stöd* eller ledning för undervisningen i ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND? Är det tydligt vad man ska undervisa om? Är texten begriplig? Hänger de olika delarna i kursplanen ihop på ett logiskt och tydligt sätt när det gäller ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND? Om kursplanen inte ger tillräckligt stöd: vad skulle behövas?

a) *Exempel utifrån kunskaper om Sveriges statskick.*

Om du tänker tillbaka på senast du undervisade i årskurs 8, kan du berätta om hur ni arbetade med KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK i klassrummet? På vilket sätt använde du läromedel?

Anpassade du på något sätt undervisningen till just den klassen/elevgruppen eller till andra lokala förhållanden? Hur?

Kan du beskriva vilken betydelse den lokala respektive nationella kursplanen har för hur du lägger upp arbetet med KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK?

Vilka delar i kursplanen har ni arbetat med vid *planeringen* av KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK (strävansmål, uppnåendemål, kriterier, textavsnitten)? Varför har ni arbetat på det viset? Kan du visa oss eller ge exempel från terminsplanering eller momentplanering?

Fungerar den nationella kursplanen som *tillräckligt stöd* eller ledning för undervisningen i KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK? Är det tydligt vad man ska undervisa om? Är texten begriplig? Hänger de olika delarna i kursplanen ihop på ett logiskt och tydligt sätt när det gäller KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK? Om kursplanen inte ger tillräckligt stöd: vad skulle behövas?

Fråga 3

Kan du berätta om hur du använder den nationella/ bearbetade kursplanen för bedömning och betygssättning av enskilda elever?

Vilken plan är viktigast? Känner eleverna till båda? Vilken används mest?

Övergripande information och mål och kriterier ges i början av terminen?

Info ges vid varje tema/arbetsområde?

Eleverna får en stencil med kriterier?

På vilket sätt använder du kriterierna i bedömningen av elevernas arbete? Ge exempel!

Om vi återvänder till de här två områdena *förmågan att praktisera demokratins värdegrund* och *kunskaper om Sveriges statskick* – kan du berätta om bedömningen på dessa områden? Hur går du tillväga? Vilka kriterier i kursplanen är tillämpbara på dessa områden?

I mål att uppnå för år 9 står att eleven skall...

- förstå de gemensamma och grundläggande demokratiska värden som vårt samhälle vilar på samt kunna tillämpa ett demokratiskt arbets- och beslutssätt

Kan du beskriva hur du/ni tolkat de här formuleringarna ”förstå” och ”kunna tillämpa”? Kan du visa oss om ni skrivit ner tolkningarna? Hur visar sig måluppfyllelsen i detta fall: vad grundar du dig på vid bedömningen?

Vad är skillnaden mellan G, VG och MVG-nivå när det gäller FÖRMÅGAN ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND?

Vad är skillnaden mellan G, VG och MVG-nivå när det gäller kunskaper om SVERIGES STATSKICK?

Fungerar den nationella kursplanen som *tillräckligt stöd* eller ledning för bedömning och betygssättning i FÖRMÅGAN ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND och KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK? Är det tydligt vad man ska bedöma? Är skillnaden mellan G, VG och MVG-nivå tydlig? Vari består den? Är texten begriplig? Hänger de olika målen och kriterierna i kursplanen ihop på ett logiskt och tydligt sätt när det gäller FÖRMÅGAN ATT PRAKTISERA DEMOKRATINS VÄRDEGRUND och KUNSKAPER OM SVERIGES STATSKICK? Om kursplanen inte ger tillräckligt stöd: vad skulle behövas?

Fråga 4

Hur du uppfattar "systemet" – kursplanernas status och hur de bör användas?

Är kursplanen något man måste följa? Hur noga är det? Vad uppfattar man att man ska göra med kursplanerna? Är det nödvändigt att göra lokala bearbetningar? Måste man göra skriftliga bearbetningar? I vilken form bör de göras: som en planering av stoff och metoder, eller som egna lokala mål?

Vilka delar av kursplanerna uppfattar man som de viktigaste, vilka som de mest styrande?

Hur ser relationen kursplanen – läromedel ut: tänker man sig att om man följer läroboken så har man täckt in kursplanen, eller vad?

Om vi nu mot slutet av intervjun skulle summera och avrunda det här: vad anser du är **bra** med ämnets nuvarande kursplan?

Vad är dåligt?

Begriplighet?

Täcks det viktiga ämnesinnehållet eller saknas något?

Är det något som är med som inte borde vara det?

Friutrymmet?

Möjligheter att kommunicera med elever och föräldrar?

Omdebatterade egenskaper som frågan kan exemplifieras med:

Precision

Frånvaro av stoff – möjlighet till elevinflytande

(Metod)

Antal mål

Målnivåer

Begrepp

Förslag till förändringar

Hur skulle du vilja förändra kursplanen och/eller systemet?

Förberedelser och deras betydelse

Hur förberedde du dig för intervjun? Hur har det påverkat hur du svarade?

Finns det något du vill tillägga innan vi avslutar intervjun?

Stort tack för hjälpen!